

ora de istorie

ISTORIA ÎN IMAGINI

de la holocaust la comunism

Capturat la Stalingrad, 1942 - Scăpat din Siberia, 1955

(sursa foto: Quora.com)

Privirea unui soldat - 1943

(sursa foto: SnapshotofHistory)

**Până la data de 10 aprilie ac
primim materialele pentru revista
Meridianul Cultural Românesc nr. 45**

WWW ♦ TVV ♦ RO

Teatrul: oglinda eternă a experienței umane

În fiecare an, la 27 martie, lumea scenei celebrează Ziua Mondială a Teatrului, un moment dedicat uneia dintre cele mai vechi și fascinante forme de expresie artistică. Cortina simbolică se ridică, de această dată, nu pentru un spectacol anume, ci pentru a evidenția rolul acestei arte în viața culturală și spirituală a societății.

Instituită în 1961, la inițiativa Institutului Internațional de Teatrul, această zi reunește artiști și spectatori din întreaga lume într-un demers comun de reflecție asupra capacității artei dramatice de a exprima, interoga și înnobila experiența umană. Cu acest prilej, o personalitate marcantă a culturii universale redactează mesajul oficial al sărbătorii, tradus în numeroase limbi și citit înaintea spectacolelor de pretutindeni. Prin acest gest simbolic se reafirmă forța teatrului de a comunica dincolo de granițe geografice, culturale sau lingvistice.

De peste două milenii, teatrul însoțește istoria oamenilor, reflectând frământările, aspirațiile și marile întrebări ale existenței. Această formă de expresie reunește cuvântul, gestul, muzica și mișcarea, transformând spațiul scenic într-un loc al emoției și al meditației. Spectatorii pot râde sau plânge, pot contempla sensurile vieții și pot descoperi universuri și destine diferite de propria experiență.

Prin natura sa, arta scenică aduce în prim-plan conflicte esențiale ale existenței, iar publicul devine martor și participant la momente care dezvăluie atât bucuriile, cât și tragediile vieții. Spre deosebire de alte arte, reprezentația prinde viață în întâlnirea directă dintre actor și privitor, iar energia scenei și reacțiile sălii transformă fiecare spectacol într-un moment unic.

Originile teatrului se află în Grecia antică, unde, în secolul al V-lea î.Hr., această artă a dobândit o structură clară și un rol central în viața cetății. La Atena, punerile în scenă făceau parte din marile sărbători dedicate zeului Dionysos și erau organizate sub forma unor concursuri care durau mai multe zile.

Teatrele erau construite pe versanții dealurilor, iar forma lor semicirculară oferea o acustică remarcabilă. Spectatorii stăteau pe trepte de piatră, iar vocile actorilor se auzeau până în ultimul rând al amfiteatrului. Actorii purtau costume stilizate și măști care accentuau expresivitatea personajelor și permiteau interpretarea mai multor roluri de către aceeași persoană.

Atunci s-au afirmat marii tragedieni ai Antichității: Eschil, Sofocle și Euripide, ale căror opere au pus bazele dramaturgiei europene. În domeniul comediei, Aristofan s-a remarcat prin satire pline de spirit și observație socială. Piesa sa „Norii” este adesea inclusă în festivaluri de teatru grecesc, precum cel de la Epidaur, unde regizorii contemporani îi oferă uneori interpretări cu sens politic actual. Și în prezent, aceasta este jucată în teatre reconstruite după modelul vechilor amfiteatre, oferind publicului umorul și reflecțiile Atenei de odinioară.

În perioada romană, arta dramatică a fost puternic influențată de modelul grec, însă reprezentațiile aveau mai ales rol de divertisment. Dramaturgi precum Plaut și Terențiu au adaptat teme și structuri din comedia greacă, iar tragediile lui Seneca au exercitat o influență importantă asupra evoluției vieții teatrale europene.

După prăbușirea Imperiului Roman, teatrul european a intrat într-o perioadă de declin. În Evul Mediu, spectacolele dramatice au supraviețuit mai ales sub forma misterelor și a pieselor religioase prezentate în cadrul ceremoniilor bisericești sau al sărbătorilor populare.

O nouă epocă de strălucire începe odată cu Renașterea, când interesul pentru cultura Antichității a determinat revitalizarea scenelor europene. Italia devine unul dintre principalele centre ale culturii renascentiste, urmată de Spania și Anglia. În această perioadă se afirmă dramaturgi importanți, între care Miguel de Cervantes, Lope de Vega și Christopher Marlowe.

Apogeul perioadei renascentiste este reprezentat de opera lui William Shakespeare, ale cărui tragedii și comedii au devenit repere esențiale ale literaturii universale. În secolul al XVI-lea apare și Commedia dell'arte, o formă teatrală bazată pe improvizație și pe personaje tipice. În epoca clasicismului francez, arta scenică cunoaște o remarcabilă afirmare prin creațiile lui Pierre Corneille, Molière și Jean Racine, autori care au definit regulile dramaturgiei clasice și au explorat teme majore ale existenței. Influența acestei orientări estetice a modelat evoluția ulterioară a teatrelor europene, pregătind terenul pentru apariția romantismului și a realismului.

În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, producția teatrală reflectă transformările profunde ale societății. Dramaturgi precum Johann Wolfgang von Goethe, Friedrich Schiller sau Carlo Goldoni contribuie la modernizarea scenei, iar noile direcții artistice aduc în prim-plan teme inspirate din viața socială și frământările epocii.

În spațiul rus, dramaturgia realistă este ilustrată de autori precum Nikolai Gogol și Anton Pavlovici Cehov, ale căror piese analizează cu finețe psihologia personajelor și contradicțiile societății.

Bibliografie:

Istoria teatrului universal. Ovidiu Drimba. București: Vestala, 2007. Istoria teatrului universal. vol. 2, Clasicism, Romantism. Ileana Berlogea. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1981. Istoria teatrului românesc. Mihai Vasiliu. București: Albatros, 1972.

Bibliotecar, Luciana Macovei
(continuare în numărul următor)